

Ook bouwplaatsen ontsnappen niet aan brandgevaar

Er wordt niet altijd rekening gehouden met de risico's op een beginnende brand op een bouwplaats. Deze mogen nochtans niet onderschat worden. Ze kunnen immers dramatische gevolgen met zich meebrengen, niet alleen voor het gebouw in aanbouw en de op de bouwplaats aanwezige arbeiders, maar ook voor de omliggende gebouwen en hun gebruikers.

Y. Martin, ir., adjunct-departementshoofd, departement Materialen, technologie en gebouwschil, WTCB

De reglementaire en normatieve teksten vermelden tal van voorschriften die tot doel hebben om de brandveiligheid van de gebouwen en hun gebruikers te verzekeren. Deze maatregelen hebben evenwel enkel betrekking op de gebruiksfase van het gebouw en niet op de bouwfase ervan. Bovendien wordt het merendeel van deze maatregelen pas operationeel aan het einde van de werken. Dit is onder meer het geval voor de compartimentering van het gebouw door middel van brandwerende wanden en deuren of voor de branddetectiesystemen en blusinstallaties.

1 | Voorbeelden van op de bouwplaats uitgevoerde werkzaamheden met hittepunten.

Mogelijke oorzaken van brand

Niettemin bestaan er tijdens de bouwfase, en dus voordat deze veiligheidsmaatregelen operationeel worden, reeds bepaalde risico's. Enerzijds kan **de aard van bepaalde bouwplaatsactiviteiten** een brand doen ontstaan. De zogenoemde werkzaamheden met hittepunten wekken bijvoorbeeld vonken op, vergen het gebruik van een open vlam of produceren veel warmte (bv. plaatsing in warme toestand van bitumineuze dakbedekkingen, lassen, snijden en afslijpen) (zie afbeelding 1). Anderzijds kunnen bepaalde **brandbare materialen** in het gebouw (bv. isolatie en houten platen) tijdens de bouwfase rechtstreeks blootgesteld worden aan een warmtebron vermits de materialen die hen moeten beschermen (bv. bepleistering en gipsplaten), nog niet geplaatst zijn. In een dergelijke situatie zou een beginnende brand zich heel snel over de hele bouwplaats kunnen verspreiden, vooral als er rondom of in het gebouw veel brandbare materialen opgeslagen zijn.

Eisen

In België vermeldt enkel het Koninklijk Besluit van 25 januari 2001 met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen enkele algemene aanbevelingen in verband met de brandveiligheid tijdens de bouwfase. Deze voorschriften betreffen zowel de vluchtroutes en nooduitgangen als de noodzaak om brandmeldings- en brandbestrijdingsvoorzieningen te installeren. Indien het gebouw in gebruik is en er renovatiewerken gepland zijn, dient men dan weer het Koninklijk Besluit van 28 maart 2014 met betrekking tot de brandpreventie op arbeidsplaatsen te respecteren. Dit Besluit stelt dat de werkgever een risicoanalyse moet uitvoeren wanneer de werkzaamheden op de bouwplaats door een externe onderneming uitgevoerd worden.

Bijkomende aanbevelingen

Ter aanvulling van deze voorschriften kan men zich inspireren op de aanbevelingen uit andere landen. Deze aanbevelingen

De bescherming tegen opzettelijke brandstichting op bouwplaatsen zou een prioriteit moeten vormen.

worden vaak in twee categorieën onderverdeeld:

- preventieve maatregelen die tot doel hebben om een beginnende brand te voorkomen
- reactieve maatregelen die getroffen moeten worden om de gebruikers snel te evacueren, de schadelijke gevolgen van de brand te beperken en de interventie van de brandweerdiensten te vergemakkelijken.

Tot de eerste groep behoren onder meer de maatregelen die genomen moeten worden bij de werkzaamheden met hittepunten. Aangezien deze een groot brandrisico met zich meebrengen, is het doorgaans aanbevolen om nauwkeurige werkinstructies vast te leggen in een **vuurvergunning**. Dit document, dat soms opgelegd wordt door de verzekeringsmaatschappijen, wordt opgemaakt door de opdrachtgever en de onderneming die instaat voor de werken. Deze vergunning autoriseert de uitvoering van risicovolle taken en vermeldt de algemene en bijzondere veiligheidsmaatregelen met betrekking tot de ligging en de aard van de bouwplaats.

Om een eventuele brand te vermijden, is het aangeraden om ook voor **andere potentiële brandoorzaken** maatregelen te nemen, zoals:

- de toepassing van een rookverbod op de bouwplaats en de afbakening van eventuele rokerszones
- het onderhouden van de tijdelijke elektrische installaties
- de bescherming van de tijdelijke verlichting om schade en rechtstreeks contact met brandbare materialen te vermijden
- de plaatsing van de compressoren en generatoren buiten het gebouw of in een geventileerde ruimte die zich ver genoeg van de brandbare materialen bevindt
- de instelling van een totaalverbod op het verbranden van bouwafval of andere materialen op de bouwplaats
- de opslag van brandbaar bouwafval in de hiertoe voorziene ruimten en dit, indien mogelijk, op een toereikende afstand van het gebouw. Dit afval moet ook regelmatig van de bouwplaats verwijderd worden.

Aangezien de meeste branden op bouwplaatsen opzettelijk aangestoken worden, zou de bescherming hiertegen ook tot de prioriteiten moeten behoren in de brandpreventie (bv. toegang tot de bouwplaats voorbehouden voor bevoegde personen, verlichting, bewaking en detectoren) (zie afbeelding 2).

Naast deze preventieve maatregelen moet men de interventiemiddelen beoordelen en de procedures definiëren die gevolgd moeten worden wanneer er toch een brand mocht ontstaan. Zo moet men erop toezien dat er voldoende mobiele brandblussers aanwezig zijn en dat de brandkranen, naarmate de uitvoering van de verdiepingen vordert, in dienst gesteld worden. Om de evacuatie van de op de bouwplaats aanwezige arbeiders te verzekeren, is het bovendien van primordiaal belang dat er een evacuatieplan met vluchtroutes opgesteld wordt en dat deze routes duidelijk aangeduid worden. Tot slot zorgt een goede communicatie met de brandweerdiensten vóór en tijdens de werken ervoor dat deze laatste steeds over een zo rechtstreeks mogelijke toegangsweg naar de site en het gebouw beschikken en dat de interventie efficiënt kan verlopen.

Deze maatregelen worden doorgaans opgenomen in een brandveiligheidsplan (vaak *Construction Fire Safety Plan* genoemd), dat eigen is aan elke bouwplaats.

2 | De detectie van personen op de bouwplaats als beschermingsmiddel tegen opzettelijke brandstichting.

